

Balatonújlak

KÖZSÉG

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

EGYEZTETÉSI VÁLTOZAT *[véleményezési szakaszra]*

MEGBÍZÓ:

Balatonújlak Község Önkormányzata

2018. augusztus

Készítette:

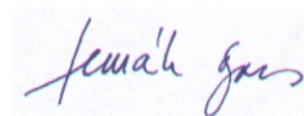

ALÁÍRÓLAP

Közreműködő tervezők:

Településfejlesztés:

Fercsák Ágnes
településmérnök,
településtervező
TT 20-0277

Tartalom

1. BEVEZETÉS.....	4
2. JÖVŐKÉP	6
2.1. Balatonújlak jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan	6
2.2. Településfejlesztési elvek	7
3. CÉLOK	9
3.1. A település fejlesztését szolgáló átfogó célok és részcélok meghatározása	9
3.1.1. A fiatalok helyben maradásának és letelepítésének elősegítése, minőségi lakókörnyezet és magas színvonalú ellátás biztosítása	9
3.1.2. Gazdaságélénkítés és munkahelyteremtés, modern mezőgazdaság	13
3.1.3. Idegenforgalomra alapozott gazdaságfejlesztés	16
3.1.4. A település élhetőbbé tétele, arculatának javítása, a településszerkezet fejlesztése.....	19
3.2. A jövőkép, az átfogó célok és a részcélok kapcsolata	24
3.3. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre.....	25
4. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	26
4.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása.....	26
4.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra. 28	
4.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére	29
5. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE	30
5.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer	30
5.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére	31

1. BEVEZETÉS

Balatonújlak 2004-ben kidolgozott majd elfogadott településfejlesztési koncepciójának jóváhagyása óta eltelt közel másfél évtized alatt számos jelentős változás következett be a községben, a járásban, a szűkebb és tágabb környezetben, beleértve a Somogy megyében és a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetben lezajlott változásokat. Az elmúlt évek és a közelmúlt közigazgatásban végbement és az intézményi feladat ellátási viszonyok terén bekövetkezett változások, a gazdasági válság hatásai és a településfejlesztést is érintő jogszabályi változások együttes ismeretében döntött úgy Balatonújlak Község Képviselőtestülete, hogy új településfejlesztési koncepciót készít a településrendezési eszközei felülvizsgálata és módosítása keretében. A korábban a településrendezési terv megalapozására kidolgozott fejlesztési koncepció most felülvizgálatra, ártértékelésre került.

Az eltelt majd 15 év eredményei, a bekövetkezett változások, a településfejlesztési hangsúlyok részleges módosulása és a szemléleti változások beépültek a jelenlegi, új jogszabályi követelmények szerint készült településfejlesztési koncepcióba. A most elkészült dokumentum támaszkodik egyrészt az önkormányzat által készített, illetve a községet érintő kapcsolódó tárgyú koncepciókra, tervekre, programokra, a partnerségi egyeztetések során gyűjtött információkra, és figyelembe vette azokat a körülményeket, amelyek a község fejlesztésére hatással lehetnek. Mindezek beépültek ebbe az új jogszabályi követelmények szerint készült településfejlesztési koncepcióba.

Korszerű, helyi konszenzuson alapuló fejlesztési és rendezési, szabályozási dokumentumok nélkül a település felkészületlen a területi folyamatok kezelésére, kisebb az esélye a fejlesztési támogatások megszerzésére, az itt élő polgárok életminősége javítására, illetve a helyi gazdaság, közte kiemelten a mezőgazdaság és a turizmus ágazat hatékony fejlesztésére. E konszenzus kialakítása érdekében a településfejlesztési koncepció céljai, javaslatai a partnerségen alapulnak.

Balatonújlak településfejlesztési koncepciójának meghatározása a járási (kistérségi) összefüggések, valamint a tágabb Somogy megyei és a balatoni hatások figyelembevételével, de alapvetően a helyi adottságokra, értékekre és érdekekre alapozottan történt. Cél, hogy Balatonújlak kapcsolódjon a 2013 decemberében elfogadott Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentum és a Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programja új, 2014-ben elfogadott területfejlesztési koncepciójának és területfejlesztési programjának releváns célkitűzéseihez illetve programpontjaihoz, amelyek az uniós forrásokhoz való hozzájutást nagyban meghatározzák.

Jelen dokumentum, a településfejlesztési koncepció célja és feladata a település fejlesztésénél figyelembe vehető pozitív adottságok és előnyök, illetve a fejlesztést megnehezítő, akadályozó negatív tényezők és konfliktusterületek feltárása, a település jövőképeinek megfogalmazása és a fő fejlesztési irányok, prioritások kijelölése, amelyek - területi vonatkozásait is figyelembe véve - iránymutatásul szolgálnak majd az elkövetkező időszak települési szintű ágazati fejlesztéseihez és a településszerkezeti terv és a településrendezési szabályozás felülvizsgálatához.

Balatonújlak településfejlesztési koncepciója megalapozásakor egyaránt szükséges figyelembe venni a belső, települési erőforrásokat és adottságokat, valamint a külső környezet, a tágabb térség

nyújtotta lehetőségeket, kereteket. A településfejlesztési koncepció keretében a tágabb térség fejlesztési céljai szolgálnak, konkrétan, Balatonújlak tervezett fejlesztései akkor lehetnek sikeresek, ha azok összhangban vannak és minél több szálon kapcsolódnak Balaton Kiemelt Térség fejlesztési céljaival.

2. JÖVŐKÉP

2.1. Balatonújlak jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

---

Az alábbiakban az elérni kívánt célállapot kerül meghatározásra Balatonújlak társadalmi, gazdasági, táji, természeti jövőjére vonatkozóan.

Társadalmi jövőkép

- Balatonújlak népességét, és különösen a fiataljait tartósan megtartani képes, stabil népességszámú település, vonzó életter, ahol a lakosság helyben elérhető ellátási színvonala jó, a családok jó színvonalú megélhetése, ellátási és szolgáltatási feltételei és tartalmas kikapcsolódási, sportolási, szórakozási és művelődési lehetősége egyaránt biztosított.
- Támogatott a fiatal korosztályok helyben történő boldogulása, lakáshoz jutásuk is prioritást élvez.
- Az időskorú lakosságát megbecsüli, részére jó színvonalú ellátást biztosít.
- Alapfokú egészségügyi, igazgatási és ellátási funkciói jó színvonalon biztosítottak saját lakossága számára.
- Az oktatási, nevelési alapfeladatait társulás keretében biztosítja lakossága számára.
- Együttműködő, erős kötődésű helyi közösséggel és civil társadalommal rendelkezik.
- Bővülő kulturális kínálattal rendelkező település.

Gazdasági jövőkép

- A mezőgazdasági termelés, továbbá a feldolgozóipar biztos megélhetést nyújt a gazdálkodóknak és stabilitást a község gazdaságának.
- Új gazdasági területei újabb vállalkozásokat hoznak a településre.
- A Balaton közelségében és a helyi adottságokban rejlő idegenforgalmi lehetőségekre és a jó közlekedési kapcsolataira építően a turizmus erősödik, ismert és látogatott Balatoni háttértelepüléssé fejlődik.
- A turizmus helyi adottságaira építő fejlesztéseknek köszönhetően a település gazdaságában az idegenforgalom súlya növekvő.
- A közlekedési kapcsolatrendszere fejlett, amely korszerű, igényekhez igazított eljutást tesz lehetővé a térség jelentős ellátó, szolgáltató és foglalkoztató központjaiba, beleértve a Balaton déli partját is.
- Az önkormányzat együttműködésben a gazdasági szereplőkkel több közérdekű fejlesztést valósít meg, amely hozzájárul a település funkcióbővítéséhez és élhetőségének javításához, ezen keresztül pedig a népességmegtartó illetve -vonzó képesség javulásához.

Környezeti jövőkép

- A környezeti elemek kedvező állapota tartósan jó marad, a községbe nem települnek szennyező források, és a természeti, tájképi és épített értékeket veszélyeztető hatásokkal sem kell számolni, ennek nyomán a település természeti és épített örökségének megőrzése biztosított.
- A kedvező táji, természeti környezetét és értékeit őrző, körültekintően fejlesztő település. A védelem alatt álló ökológiai funkciójú területek háborítatlansága biztosított. A természeti értékek az ökoturizmus helyszínévé válnak.
- A tájhasználatban az itt élők megélhetését és jövedelemtermelést valamint a megőrzést egyaránt lehetővé tevő tájgazdálkodási módok válnak uralkodóvá.
- Rendezett képet tükröző, vonzó lakóterületei a község fiataljait maradásra sarkallják, és kedveltek az itt élők és a betelepülni szándékozók körében.
- Balatonújlak hatékonyan kihasználja sajátos egyedi potenciáljait. Az elsődleges lakófunkció, a mezőgazdaság és a növekvő idegenforgalom mellett táji, természeti környezetét és értékeit megőrző, azt fenntartható módon fejlesztő település.
- Környezettudatos település, mely a környezetterhelés csökkentését és az energiahatékonyságot tűzi ki céljául.

Mindezek alapján Balatonújlak jövőképe: **Balatonújlak vonzó, nyugalmas élettér, és látogatott Balatoni háttértelepülés, lakóit alapfokú intézményekkel, vendégeit bővülő turisztikai szolgáltatásokkal ellátó, kellemes lakókörnyezetet és a szabadidőeltöltés változatos formáit biztosító fejlődő kistelepülés, amely a mezőgazdaságra és feldolgozásra, speciális helyi termékeire, valamint bővülő turisztikai kínálatára építő stabil helyi gazdasággal rendelkezik.**

2.2. Településfejlesztési elvek

- A településfejlesztés vezérelve a **minőségi fejlődés** biztosítása, az általános települési komfortérzet további javítása, a **népessége számára hosszú távon is megélhetést biztosítani tudó, élhető Dél-Balatoni településsé válás elősegítése.**
- A község mindenkori fejlesztése során törekedni kell az adottságok és lehetőségek optimális kihasználására olyan módon, hogy az ne veszélyeztesse a **lakó funkció kedvező feltételei megőrzésének, javításának** lehetőségét, se a települési környezetminőség és településkép javításának esélyét, se a helyi társadalom integritásának fenntarthatóságát, ugyanakkor gazdaságilag is biztosítsa Balatonújlak fenntartható fejlesztésének lehetőségét elsősorban a **családbarát turizmusra** alapozva. A településfejlesztésben a **társadalmi, a gazdasági és az ökológiai fenntarthatóság egyensúlyát, és megfelelő arányait kell biztosítani.**
- A fejlesztés elsősorban a **Balatonújlakon élők és a helyi gazdaságban tevékenykedő vállalkozók érdekeit** kell, hogy **szolgálja.** Ez részben a meglévő gazdasági területek mellett újabbak hasznosításával, a mezőgazdaságra épülő feldolgozóipari tevékenységekkel, továbbá a még

hiányzó funkciók, illetve az előre jelezhető igényeket követő további intézmények, szolgáltatások ütemezett kiépítésével és igényes megvalósításával történjen.

- A településfejlesztési koncepció alapvető célja **az itt élők életminőségének javítása** legyen. Az új fejlesztések olyan módon és olyan színvonalon valósuljanak meg, hogy az ne jelentsen többletterhet a településnek (az Önkormányzatnak).
- A település fejlesztése során fokozottan kell támaszkodni a jelenlegi és a következő (jelenleg még nem ismert) uniós tervezési ciklus kapcsolódási pontjaira és pályázati lehetőségeire. A **külső források bevonása mellett**, az Önkormányzat településfejlesztési és -rendezési szerződések megkötésével biztosítsa (az Önkormányzat számára többlet ellátási kötelezettséggel járó) új funkciókat létrehozó, vagy a meglévő kapacitásokat bővítő **jövőbeni fejlesztők arányos hozzájárulását a településfejlesztéshez** annak érdekében, hogy a kitűzött célok a helyi lakosság terheinek növekedése nélkül valósulhassanak meg.

A község átfogó településfejlesztési céljait a hatályban levő legfrissebb országos elveknek, koncepciónak és stratégiának megfelelően fogalmazzuk meg. Ezeket a **Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról szóló 1/2014. (I. 3.) OGY határozat** foglalja össze, illetve írja elő.

---

3. CÉLOK

3.1. A település fejlesztését szolgáló átfogó célok és részcélok meghatározása

---

3.1.1. A fiatalok helyben maradásának és letelepítésének elősegítése, minőségi lakókörnyezet és magas színvonalú ellátás biztosítása

---

Népességszám stabilizálása, a fiatalok itt tartása

Balatonújlak népességszáma tartósan csökkenő. Alapvető települési érdek és fejlesztéspolitikai **cél a népességszám stabilizálása** és hosszú távon **a lélekszám kismértékű növelése**. A népességszám növelésének lehetőségét a település adottságai lehetővé teszik, mind területi, mind ellátó kapacitások terén. Ezzel összefüggésben a problémát az elöregedő lakónépesség, illetve a fiatalabb korosztály kirívóan alacsony aránya jelenti.

Kulcskérdés Balatonújlak fejlődése szempontjából, hogy népességét, kiemelten annak jövőbeni bázisát, **fiatal polgárait megtartsa**. E tekintetben mérete miatt nem indul előnyös helyzetből, a közép- és felsőfokú oktatási részvétel miatt a fiatalok erőteljes mobilitási motivációt nyernek. A közösségfejlesztés egyik lehetséges sikerkritériuma lehet, hogy közülük fiatal felnőttként hányan maradnak, illetve térnek vissza. Az ezt elősegítő települési támogatási politika minél hamarabb kimunkálandó. A fiatalok lakáshoz juttatása és ezzel itt tartásuk elősegítése településfejlesztési cél.

A lehetséges fejlesztési lépések között mindig azoknak a megoldásoknak kell prioritást kapniuk, amelyek hozzájárulnak közvetlenül vagy közvetett módon Balatonújlak élhetőségének fokozásához, a **helyi életminőség jobbításához**, hozzájárulva ezzel az elköltözések mértékének visszaszorításához és a gyermekvállalási kedv növekedéséhez. A lakosság, azon belül is különösen a fiatal korosztály érezze, hogy **lehet és érdemes Balatonújlakon élni, boldogulni** hosszú távon is.

Kiemelt cél Balatonújlak **népességszámának stabilizálása, hosszú távon növelése**. Ennek alapja (és eszközei):

- a község népességmegtartó és népességvonzó képességének növelése adópolitikai, telekkínálati, településfejlesztési eszközökkel,
- a helyi gazdaság fejlesztésével, a társadalmilag elfogadott (illetve a helyi lakosság által elvárt) színvonalú megélhetést biztosító foglalkoztatást lehetővé tevő munkahelyválaszték biztosítása,
- a település közösségi közlekedéssel való megközelíthetőségének további javítása (az utazási idő csökkentése, az utazás kényelmének növelése), másrészt a térségben lévő és bővülő munkahelyek elérhetőségének javítása.
- a települési komfort növelése, a vonzó helyi életminőség megőrzése és további javítása, a községi szolgáltatások fejlesztése kiemelten a fiatal, illetve az idős korosztályok sajátos igényei figyelembevételével,
- az itt élő népesség egészségi állapotának javítása,

- az országos célkitűzésekhez is kapcsolódva a születéskor várható élettartam növelése, a halálozási ráta javítása, a társadalom előregedésének lassítása, a születésszám emelése,

Javasolt kidolgozni egy helyi **ifjúságpolitikai koncepciót** és azt következetesen végrehajtani. Ennek sarokpontjai a fiatalok letelepedésének és gyermekvállalásának támogatása, valamint a fiatalok bevonása a település életébe közösségi munkán és fórumokon keresztül. A Képviselőtestület már ma is családalapítási támogatást nyújt a községben életvitelszerűen állandó lakóhellyel rendelkező gyermeket vállaló szülők részére.

Az önkormányzatnak fontos feladata, hogy továbbra is támogassa a lakosság lakóházépítés/bővítés/korszerűsítés/vásárlás elképzeléseit. Különösen a fiatal értelmiségiek illetve a kevésbé tehető helyi **fiatal pályakezdők, családok** ellátására, **lakóköörülményeik megoldására/javítására** el kell gondolkodni bérlakások építésén vagy meglévő, elhagyott helyi ingatlanok felvásárlását követően az önkormányzat ezek rendbetételét követően biztosítson kedvezményes lakhatást a fiatal, pályakezdő, jól képzett és a községbe vissza- vagy beköltözni akaró rétegek számára. Ehhez megfelelő alapot biztosít az az egyébként kedvezőtlen körülmény, hogy a községben több elhagyott ingatlan is üresen áll. Cél ezek egy részéből szociális bérlakások kialakítása. A **fiataloknak építési telket** kell biztosítani, ami elsősorban a belső településrészek elhagyott ingatlanjai, másrészt (de kisebb mértékben) új lakótelkekkel oldandó meg.

Korábban az önkormányzat iparűzési, gépjármű, építmény, telek és kommunális adót vezetett be. Az elkövetkező években - ismerve a település lakosságának teherbíró képességét - nem kívánatos változtatni ezeken.

A lakosság megtartása érdekében mindenképpen figyelmet kell fordítani a **szociális, egészségügyi és oktatási-nevelési szolgáltatások, alapellátások színvonalának fenntartható növelésére**. Minden korosztály számára fontos tényező, hogy lakóhelyén a **szabadidejét hasznosan** tudja eltölteni: sportolhasson, kikapcsolódhasson, szórakozhasson, kulturális rendezvények legyenek, művelődhessen, pihenhessen. Ezek feltételeit fokozatosan javítani, bővíteni szükséges.

A kultúra, művészetek, közgyűjtemények terén az elkövetkezendő években is működtetni kell a **művelődési házat, könyvtárat, e-pontot**. E területen az önkormányzatnak elsősorban támogatói szerepet kell szánni.

A község a labdarúgás terén rendelkezik hagyományokkal. Mivel nagyon kevés szponzor vesz részt a sport támogatásában az önkormányzat mellett, ezért a település sport életét továbbra is elsősorban a **tömegsport** fogja jellemezni. A jelenlegi gazdasági helyzetben nincs lehetőség az egyesület támogatásának jelentős növelésére. Elsősorban azon balatonújlaki fiatalokra kell építeni, akik a település és sport iránti elkötelezettségük miatt kívánnak sportolni.

Támogatni kell, hogy **erőteljes civil élet** folyjék Balatonújlakon. A civilek nagymértékben hozzájárulnak a lakóközösség összefogásához, a település vezetése és a lakosság kapcsolatának erősítéséhez, egymás elfogadásához, megértéséhez.

Alapvető feladat a települési **fiatalok** (illetve az idősek számára is) számára **közösségi tér, terek létesítése** a községben. Emellett a sportolási lehetőségek bővítése is cél.

A község fiataljai számára olyan szórakozási, szabadidős tevékenységek lehetőségét kell biztosítani, ami itt tartja őket, és nem Marcaliba vagy a Balatonpart városaiba járnak el. Ehhez egyrészt gazdag programlehetőségek, másrészt **vonzó helyszínek létrehozása** szükséges, olyan helyszíneké, amit magáénak érez ez a korosztály.

Életkörülmények javítása, és intézményfejlesztés

Az önkormányzat alapvető célja, hogy **javítsa polgárainak életminőségét**. Ebben a törekvésében az önkormányzat számít a település polgárainak, az itt működő vállalkozásoknak, a civil szervezeteknek és az itt érdekelt közszolgáltatóknak, az állami és önkormányzati intézmények minden munkatársának aktív részvételére és konstruktív együttműködésére. Az önkormányzat törekszik arra, hogy a különböző erőket és tevékenységeket a lehető legnagyobb mértékben összehangolja, közös mederbe terelje, minden itt élő, itt dolgozó vagy ide látogató ember közös java érdekében.

Az elsődleges fejlesztési cél a lakosság jól létének biztosítása hosszú távra, az életminőség és a megélhetés feltételeinek javítása, a megélhetési gondok csökkentése. Amíg a polgárok a mindennapok anyagi gondjainak szorításában élnek, addig nem érzik jól magukat a településen, és a térségben élők nem értékelik a különböző fejlesztéseket, a kulturális programokat sem. A mindennapi élethez szükséges a lakhatás, megélhetés, szabadidő eltöltés körülményeinek folyamatos fejlesztése.

A települési infrastruktúra fejlesztésén túl javasolt olyan **közösségi terek** kialakításának a területi feltételeit is megteremteni - elsősorban a településközpontban, de akár további helyszíneken is -, amelyek találkozási pontként szolgálhatnak a településen élők számára, vagy különböző csoportos, szabadtéri rendezvények megtartására is alkalmasak. Cél közösségi terek - kül- és belterületen - kialakítása és fejlesztése (a szabadidő és pihenés aktív és kulturált eltöltése, a turizmushoz, természetjáráshoz kapcsolódó lehetőségek bővítése). Ezek szellemében a településfejlesztési koncepció javasolja további települési zöldterületek kijelölését is. Cél, hogy a **közterületek egész évben jól karbantartottak, rendezettek legyenek**. Az utak megfelelő szélességűek legyenek, ezáltal váljanak alkalmassá a lakó-, a gazdasági, illetve a turisztikai területek kiszolgálására. Az utakat és közműveket folyamatosan fel kell újítani, korszerűsíteni.

A **turisztikai szolgáltatások fejlesztése**, vendéglátó helyek fejlesztése (pl. étterem, kávézó), egy kültéri tornapálya fejlesztése egyaránt hozzájárul a települési komfortérzet érdemi javításához.

Törekedni kell rá, és meg kell kezdeni a közintézmények, középületek **akadálymentesítését** a községben, biztosítva ezáltal a babakocsival, kerekesszékekkel történő jobb megközelíthetőséget.

A közbiztonság és a lakosság általános biztonságérzete javítása érdekében **térfigyelő kamerákat** kell elhelyezni a közterületeken, együttműködésben a marcali rendőrséggel és a polgárőr egyesülettel. Emellett a gyakoribb járőrözés, közterületi jelenlét is jótékony hatású. Az Önkormányzat nyújtson anyagi és természetbeni támogatást is mindkét rendfenntartó szervezetnek.

A **humán infrastruktúra folyamatos fejlesztése** szintén elengedhetetlen ahhoz, hogy a lakók helyben maradjanak, jól érezzék magukat lakóhelyükön és mérsékelni lehessen kiváltképp a minőségi népességvesztést okozó elvándorlást, azaz, a fiatal, jól képzett generációk elköltözését Balatonújlakról. Az intézményfejlesztés legfontosabb és legsürgetőbb feladatai az állagmegóváson túl az energetikai korszerűsítés, napkollektorok, nyílászáró csere, szigetelés.

Az **iskolázottsági szint növelése** a település hosszú távú fejlesztésének kulcskérdése. Az itt lakók képzettségének és képességeinek javítása azért kiemelt – és hosszú távra szóló - fejlesztési célkitűzés, mivel Balatonújlak egyik gyengesége, hogy kedvezőtlenek a munkaképes korú lakosság képzettségi viszonyai. Kevés a helyben elérhető szakképzett munkaerő, ami nehezíti az új vállalkozások bevonását, ezáltal a helyi gazdaság fejlődését. Továbbá a helyben működő vállalkozások alkalmazottainak egy része pedig nem is végzettségének megfelelő munkakörökben foglalkoztatott.

A műveltségi szint általános növelése, a készségek és ismeretek folyamatos bővítése, új szakmai ismeretek elsajátítása, az élethosszig való tanulás teszi alkalmassá az egymást követő korosztályokat a korszerű ismeretek alkalmazására, a változó **munkaerő-piaci körülményekhez való alkalmazkodásra**, versenyképességük javítására. Cél, hogy a hátrányos helyzetű fiatalok se rekedjenek bent a szegénységben, kapjanak esélyt egzisztenciális helyzetük javítására, társadalmi integrációjuk erősítésére.

Az **orvosi rendelő** épülete minden igényt kielégít, felújítására nincs szükség, azonban folyamatosan el kell végezni a szükséges karbantartásokat, felújításokat.

A műszaki infrastruktúra fejlesztése

A települési életminőség javításának lényeges feltétele a korszerű intézmények mellett a település **jó infrastrukturális ellátottsága**. A településen a műszaki infrastruktúra hálózatai lényegében kiépültek. Nagy szerepe van ezen túl a helyi út- és utcahálózat, a települési kerékpárutaknak, a gyalogos úthálózat, járdák mind teljesebb kiépítésének, az érintett útszakaszokon az útburkolatok javításának.

A műszaki infrastruktúra fejlesztése a kellő közművesítés mellett elsősorban a közúthálózat és a kerékpárutak, valamint a járdák fejlesztését jelenti. A közút távlatilag is a helyi közlekedés kizárólagos módja.

A község minden utcájában van vezetékes vízellátás és szennyvízellátás is. Törekedni kell az **ellátás teljes körűvé tételére**, hogy a lakosság egésze csatlakozzon rá a szennyvízvezeték hálózatra.

A kommunális feladatok között sürgető a helyzet a vízvezető csatornák ügyében. A település mélyebben fekvő területeiről nem teljes körűen megoldott a **csapadékvíz elvezetése**, mellette azonban megoldásra vár a már meglévő vízvezető árkok felülvizsgálata, javítása is.

A villamosenergia-ellátás és a lakossági gázszolgáltatás terén a dráguló energiahordozó árak fontossá teszik az **alternatív energiák bevezetését**.

A lakosság részére komposztáló ládák, illetve szelektív hulladékgyűjtő edényzet kihelyezését is folytatni kell, amelyek segítségével tovább csökkenthető a kommunális hulladék mennyisége. Meg kell akadályozni, hogy a település hulladéka a környező külterületi részeken kerüljön elhelyezésre.

3.1.2. Gazdaságfejlesztés és munkahelyteremtés, modern mezőgazdaság

---

A vállalkozási környezet javítása

A településfejlesztés alapvető jelentőségű eleme a helyi gazdaság erősítése. Célja egyrészt a helyben foglalkoztatottak számának emelése, másrészt az itt élők és az itt gazdálkodók jövedelmi viszonyainak javítása, harmadrészt pedig - közvetetten - az önkormányzatnak a helyi gazdaság eredményességével összefüggő helyi adóbevételének emelése, ezzel a településfejlesztésre és a település működtetésére fordítható **helyi források bővítése**. A helyi gazdaság fejlesztésének része a helyi vállalkozások támogatása, a település belterületén fejlődő, de a lakóterületi kereteket fokozatosan kinövő vállalkozások további fejlesztéséhez szükséges területek és infrastruktúra biztosítása, de része a **Balaton-térség gazdaságában érdekelt szereplők megnyerése a balatonújlaki gazdasági területen való fejlesztésekhez**.

A helyi gazdaságfejlesztés stratégiai célkitűzése a **foglalkoztatottság növelése, a helyi vállalkozások erősítése**, piaci hatékonyságuk növelése a versenyképesség erősítése mellett. Cél a meglévő vállalkozások támogatása és új (foglalkoztatási lehetőséget bővítő) vállalkozások letelepedésének támogatása – igazodva a település sajátos humán erőforrás adottságaihoz is - elsősorban olyan ágazatokban, ahol az alacsonyabb iskolai végzettségűek foglalkoztatására is van mód.

Elsődleges feladat a **helyi vállalkozók támogatása**. Az önkormányzat elképzeléseit összhangba kell hozni a helyi vállalkozók érdekeivel, segíteni őket munkájukban, tervezett fejlesztéseik megvalósításában.

A településfejlesztési koncepció egyik átfogó célja a település turisztikai fogadóképességének és kínálati elemeinek fejlesztését foglalja magába. A turisztikai szolgáltatások fejlesztésével, falusi turizmussal javulhat a **helyben termelt javak helyi értékesítése**.

A külső tőkéből megvalósuló, a település egésze fejlődése tekintetében számottevő erősségű befektetések tényleges megvalósulása érdekében lényeges, hogy Balatonújlak ismert és vonzó legyen a lehetséges - hazai vagy akár külföldi - vállalkozók számára, aminek érdekében hatékony **településmarketing** szükséges. A területi feltételek megteremtése mellett lényeges feladat a befektetői érdeklődés felkeltése is Balatonújlak iránt. Ezen a téren a Balaton parti önkormányzatokkal fennálló kapcsolatok elmélyítése is nagyobb szerepet kaphat.

Munkahelyteremtés és az ingázás feltételeinek javítása

A településen legnagyobb gondot a falu elöregedése mellett a munkanélküliség jelenti. A község gazdaságát a mezőgazdaság dominanciája jellemzi, a mezőgazdaság jövedelmezősége mindig meghatározta az itt élők életkörülményeit. E tekintetben kedvezőtlen, hogy az ágazat jövedelmezősége az utóbbi években csökkent, így az őstermelői igazolvánnyal, valamint mezőgazdasági vállalkozással foglalkozó lakosok jövedelme is elmarad az elvárható szinttől. Sokan járnak el a településről más településre dolgozni. Mindez problémát jelent, hisz az eljárók vagy külföldön dolgozók nagy része olyan aktív dolgozó, akikre nagy szükség lenne helyben is. A **mezőgazdaságból élők számára** az önkormányzat igyekezzen **minden segítséget megadni**, továbbra is jó kapcsolatot kell fenntartani a falugazdással és a helyi gazdakörrel.

A **legjobb szociálpolitika a munkahelyteremtés**. A munkahelyek teremtésével a település helyben tudja tartani fiataljait, biztos jövőt tud számukra teremteni.

Az Önkormányzat fontos feladata a **befektetés-ösztönzés**. Elsődleges feladat a **helyi vállalkozók támogatása**. Az önkormányzat elképzeléseit összhangba kell hozni a helyi vállalkozók érdekeivel. Fontos, hogy a **vállalkozók számára vonzó gazdasági környezet** és település alakuljon ki, ahonnan a fiatalok, vállalkozó kedvűek nem elvándorolnak, hanem ide költöznek és befektetnek.

Balatonújlakon a helyi gazdaság erősítése lényeges fejlesztési prioritás, hiszen hosszú távon csak egy kiegyensúlyozott, fejlődőképes, a mindenkori új fejlesztési energiákat befogadni képes, azokat hasznosítani tudó gazdaság képes biztosítani a település egészének fejlődését és gyarapodását, a község polgárainak helyben történő boldogulását, életkörülményeinek jobbra fordulását. A településen élő polgárok életminőségét és a község további fejlődését alapvetően befolyásolja a helyi **munkahelyek számának jövőbeni alakulása**, és a térségben további munkalehetőséget biztosító **foglalkoztatási központok** jó színvonalú **elérhetősége**. A gazdaságfejlesztés helyi feltételeinek biztosítása abból a szempontból is különösen nagy fontosságú, hogy a község polgárainak növekvő hányada számára legyen biztosított a munkalehetőség saját településében, ezáltal váljék mérsékelhetővé a Balatonújlakot jellemző – bár a környező településeket is hasonlóan érintő - magas napi ingázási arány.

Az Önkormányzatnak különleges figyelmet kell fordítania egy-egy nagyobb tőkeerősségű feldolgozóipari vállalkozás idecsalogatása mellett, a helyi illetőségű mezőgazdasági termékek feldolgozását végző **kis- és középvállalkozások** beindításának **támogatására**, illetve működési

feltételeik javítására. Ennek eszközei többek között kedvezményes hitelek, támogatások, önkormányzati megrendelések lehetnek. Különleges kezelést igényelnek a gyakran elvesztett munkahelyet pótló, alacsony tőkeerősségű kényszervállalkozások (sok esetben a mezőgazdasági vállalkozások), amelyek működőképességének fenntartása, támogatása javasolt, mintsem, hogy az Önkormányzat munkanélküli segélyeket legyen kénytelen kiutalni számukra.

Hasonló jelentőséggel bír a térségben munkalehetőséget biztosító foglalkoztatási központok jó színvonalú elérhetőségének biztosítása. E tekintetben a térség jelentősebb igazgatási, gazdasági és szellemi központjaihoz fűződő kapcsolatrendszer elmélyítése, az egyoldalú függés oldása, de az elérhetőségi viszonyok, a **munkabajárési feltételek javítása** is a feladat része Marcali, a Balaton és Kaposvár, Fonyód vonatkozásában.

Balatonújlak lakosságának feltehetően nagyobbik része hosszú távon is a közeli városok munkaerőpiacán talál megélhetést magának. Ezért a napi rendszerességű ingázás támogatása, kedvezőbb feltételek megteremtése annak megkönnyítése céljából, különösen a közlekedési, menetrendi viszonyok, de egyéb, szociális vonatkozások terén is, lényeges fejlesztési feladat.

Azokon a viszonylatokon, amelyek több Dél-Baltoni háttértelepülés munkavállalóit érintik, a buszjáratok sűrítése és a műszakok kezdéséhez, befejezéséhez igazodó menetrend összeállítása a cél. Ez több érintett és hasonló helyzetű térségi település összefogásával érhető el. Szintén fontos feladat lenne célirányos autóbuszjáratok indítása a jelentősebb foglalkoztató központok irányába is.

Piacképes, modern mezőgazdaság

Jelenleg a mezőgazdaság helyzete nem teszi lehetővé azt, hogy a településen élő emberek a növénytermesztésből és állattenyésztésből megéljenek. A településen a mezőgazdaság nem biztosít megfelelő mennyiségű munkahelyet (ezért is lehet indokolt a természeti adottságokra alapozva az idegenforgalom erőteljesebb fejlesztése.) A helyi gazdaság fejlesztésének egyik fő bázisa a korszerű mezőgazdaság lehet. Éppen ezért van rendkívüli jelentősége annak, hogy a helyi gazdák hogyan lesznek képesek **alkalmazkodni a mindenkori piaci viszonyokhoz**. Ebből kifolyólag a mezőgazdasági termelés jövedelmezőségének fokozása, a termékek mind jobb eladhatósága a legfőbb fejlesztési cél a mezőgazdaság vonatkozásában, ami viszont **modernizálást és a hozzáadott érték növelését** kívánja meg. A **mezőgazdasági tevékenység minőségi fejlesztése** feltétele annak, hogy az idegenforgalomban résztvevők is színvonalas ellátásban, kellemes szórakozási időtöltési lehetőségekben részesülhessenek, amely mellett azért gazdasági hatása sem elhanyagolható.

A mezőgazdasági területeken a földterületeknek megfelelő gazdaságos mezőgazdasági művelést a továbbiakban is fenn kell tartani, a mai korszerű technológiák bevonásával fejleszteni kell.

Törekedni kell a helyben feldolgozott termékek arányának növelésére, hogy az egyes termékek mind magasabb feldolgozottsági fokon kerülhessenek a település gazdálkodóitól a – Balaton környéki és a környező városi - piacokra, illetve áruházláncokba. A magas szállítási költségek szintén a termékek

helyben történő feldolgozását indokolják. A **raktározás és feldolgozó üzem** megvalósítása pedig további munkalehetőségeket is teremtene Balatonújlakon. E feladatok minden bizonnyal külső tőke bevonását igénylik.

A mezőgazdaság fejlesztésénél a **szőlőművelés minőségi javítására** kell törekedni. Nagy kiterjedésű szőlő termőhelyi kataszteri területei vannak (C-1), amiket jelenleg még nem ekként hasznosít.

Lényeges, hogy Balatonújlakon legyen(ek) helyben előállított, **e településre jellemző speciális termékek**, amelyek mintegy védjegyként is működnek. Az EU piacain az egyedi termékek, Hungarikumok iránt minden bizonnyal tartósan meglesz a kereslet. Az egyedi termékek (pl. gyógynövénytermesztés, méhészet, speciális növényfajták) között növekvő szerepet kell biztosítani a **biotermesztéssel** előállított vegyszermentes termékeknek is.

A mezőgazdasági vállalkozások jobb jövedelmezőségét és a lakosság jobb ellátását egyaránt segíti egy **őstermelői piac** kialakítása.

Fentiek elérése érdekében fontos a központi **agrártámogatások** nyújtotta lehetőségek kihasználása, és a magas minőségű mezőgazdasági termékek iránti kereslet élénkülésének meglovagolása.

3.1.3. Az idegenforgalom és a vendéglátás ütemezett fejlesztése

---

Családbarát turizmus fejlesztése a Balaton szomszédságában

Balatonújlak község fejlesztését és fejlődésének irányát meghatározza a település földrajzi elhelyezkedése és természeti adottságai. A Balaton közelsége és a helyi – fejlesztendő és fejleszthető - adottságok képezhetik alapját az idegenforgalom fejlesztésének. Az idegenforgalmi, üdülési szolgáltatás az ezzel összefüggő létesítmények megépítésével beruházási eszközöket vonz a település fejlesztéséhez. A létrehozott létesítmények pedig a település bevételeinek folyamatos növekedését teszik lehetővé.

Balatonújlak hosszú távú megélhetése szempontjából a turizmusnak növekvő szerepet szán a község. A támogatandó irány a nyugalmas, nem nagy tömegeket vonzó **családbarát turizmus**. Balatonújlak idegenforgalmi lehetőségei nem vetekszenek egy Balaton-parti településével, ugyanakkor rendkívül szerencsésen ötvöznek számos olyan adottságot, amelyek már önmagukban külön-külön is figyelemreméltóak. A község kiugrási lehetősége éppen abban rejlik, ha e sokrétű potenciál egyes elemeit egymást erősítő módon tudja ötvözni, építve a szinergiákra. A turizmusfejlesztés célja, hogy **a település** (az önkormányzat, a vállalkozások és a lakosság) **bevételekhez jusson**, Balatonújlak megélhetéséhez, működéséhez az idegenforgalmi ágazat kiszámíthatóan és növekvő mértékben járuljon hozzá. A fejlesztések során azonban figyelemmel kell lenni a fenntarthatósági határookra.

Balatonújlak kihasználható erőssége a **Baltoni háttértelepülés szerepköre** lehet. A Balatonhoz látogató vendégek egy része kifejezetten a csendes, nyugalmas, a közvetlen part nyüzsgésétől távolabb eső, de mégis a Balaton közelében elhelyezkedő településeket részesíti előnyben. Ezt a vendégkört kell célszerűen megszólítani a településnek.

A turisztikai fejlesztések elsősorban magán- és vállalkozói fejlesztések lehetnek, az önkormányzat szerepe ebben a külső feltételek biztosítása (a vonzó települési környezet megőrzése, a közterületek és zöldfelületek fejlesztése) a közbiztonság erősítése, valamint a fejlesztések hátterét biztosító pozitív településmarketing.

A szálláshelyek iránti igény a Balaton közelsége, valamint a fejlődő ökoturizmus és borturizmus kapcsán jelentkezhet. A településen alapvető cél a **vendégfogadás lehetőségeinek kapacitásbeli és minőségi javítása**. A szállást adó helyek számát jó lenne növelni, hisz a Balaton közelsége, a kerékpáros turizmus, a természetjáró turizmus mind gyarapítanák az itt eltöltött vendégéjszakák számát. Mivel az idegenforgalom, illetve a szálláshelyszolgáltatás közvetlen bevételi forrás is, ezért cél **önkormányzati szálláshely létesítése** is a településen. Cél a félnapos turisták helyett és mellett a **vendégéjszakák növelése** Balatonújlakon. Ehhez a szállásférőhelyek számának és színvonalának emelése a feladat. A vendéglátás munkahelyteremtő is egyben, ami több helyi család kiegészítő vagy teljes jövedelmét is képes lehet biztosítani.

Természetjáró turizmus erősítése

Balatonújlak táji és domborzati adottságai változatosak. A Balaton, a Kis-Balaton, a Nagy-Berek nyújtotta páratlan lehetőségek, a dél-balatoni táj megragadó szépsége, a szőlővel borított domboldalak, a somogyi dombok közelsége a **természetjárás** minden válfaja számára hasznosítható. Balatonújlakról a különböző tájegységek mind jól megközelíthetők. Ezt a kedvező fekvését kihasználva kell fejleszteni az ökoturizmus minél több válfaját.

A Balatonhoz kapcsolódó **kerékpáros turizmus** ma még nem hozza azt a hasznot Balatonújlak számára amit pedig a település Balatonhoz közeli fekvése lehetővé tene számára. Cél a Balatoni **bringakörút turistaforgalmát** növekvő mértékben **behozni a faluba**. A Balatonkeresztúr-Marcali között vezetett és a megye déli részét elérő térségi jelentőségű kerékpárút terve (melynek egyes szakaszai már megvalósultak) ehhez jó alapot szolgáltat. Ehhez első lépés a kerékpárút megépítése Balatonújlak belterületén. Cél, hogy a kerékpáros turisták érintsék és fedezzék fel Balatonújlakot, szolgáltatásokat vegyenek igénybe és végső soron költsenek is a településen.

A táj feltárásához új gyalogos turista útvonalakat is ki kell jelölni, amelyek karbantartásáról is gondoskodni kell. Ma Balatonújlakot egyetlen turistaút sem érinti, így a Balaton környékét felfedezni vágyó természetjárók látóköréből kiesik a település. Feltétlen cél **bekapcsolni a községet a Balaton-környék turistaút hálózatába**.

Turisztikai arculatépítés

Balatonújlak idegenforgalma a sokrétű adottságok marketingszemléletű hasznosításán kell, hogy alapuljon. Cél, hogy minél szélesebb potenciális vendégkört (hazai-külföldi, gyalogos természetjáró, autós kiránduló, kerékpáros turista, üdülő-pihenő vendég, stb.) legyen képes megszólítani a település és vonzó célpont legyen minden korosztály és kikapcsolódni vágyók számára.

A község frekventált helyein információs táblákat (**info pontok**) kell elhelyezni. Ezek a figyelemfelkeltő és ízléses megjelenésű táblákon fel kell tüntetni Balatonújlak felkeresésre érdemes látnivalóit, térképvázlaton bemutatni ezek megközelítési lehetőségeit, javaslatokat adni a látnivalók felkereséséhez útvonal formájában. Az információs táblákon a község vendéglátóhelyeit, szálláslehetőségeit is fel kell tüntetni (a turisztikai szálláshelyek előzetes feltérképezése, bővítése szükséges). Ez a megoldás a népszerűsítés mellett nagy lépést jelent a település turisztikai arculatának formálásában, az általános megítélésének javulásában, az idelátogatók „első benyomás” élményének javításában. Ki kell dolgozni a településkártya rendszerét is az érintettek bevonásával.

A község meglévő és a tervezett turisztikai helyszínein az igényelt sajátos infrastruktúra (megközelíthetőség, parkolás, stb.) területi feltételeinek biztosítása válik szükségessé. A meglévő természeti, építészeti, településképi értékek védelme érdekében a kül- és belterületen egyedi és területi értékvédelem elrendelése, speciális szabályozás megállapítása javasolt.

A turisztikai infrastruktúra kiegészítő, de fontos eleme a közterület rendezés, kiemelten **a község virágosítása**. Ezek nélkül nem jön (vissza) a turista. Javasolt egy közösségi programoknak helyet adó rendezvénytér kialakítása is.

A település egyik fontos lehetősége az elkövetkező években a turizmus, ami a mezőgazdasággal, gasztronómiával, szőlővel összekapcsolva egyedi, a településre jellemző vonzerőt képez. A település zártkerti részén lévő szőlők esetében pl. nyitott pincék jellegű akciókkal lehet vendégeket csábítani a faluba.

Cél, hogy időről-időre **meg lehessen tölteni a falut**, megragadva nem csak a nyári hónapok, hanem a tavasz az ősz vagy a tél sajátos Balaton-közeli hangulatát. A község mind a négy évszakban más arcát mutatja. Hasonlóan cél, különböző tematikus táborok szervezése, melyek idővel összeforrnak Balatonújlak nevével.

Balatonújlak turisztikai fejlesztései akkor lehetnek igazán sikeresek és akkor hozhatják meg a remélt hasznot, amelyből a település egésze profitálhat, ha azok kellő propaganda tevékenységgel is párosulnak. Ehhez jól kidolgozott, átfogó és **hatékony településmarketingre** van szükség. A település már meglévő rekreációs lehetőségeinek, programkínálatának, attrakcióinak és újabb értékeinek „reklámozásában” fontos, hogy Balatonújlak internetes portálja legyen gyors, folyamatosan frissülő és interaktívvá tehető. Legyen naprakész a közérdekű információk tekintetében, magas marketingértékű képet mutasson be a település értékeiről, látnivalóiról. Balatonújlaknak, mint településnek, és a turisztikai kínálatának meg kell jelenniük valamennyi nívósabb szakkiállításon,

vásáron, illetve az információk kiadványok el kell, hogy jussanak a Főváros illetve a Balaton turisták által nagy számban látogatott idegenforgalmi helyszíneire.

Manapság egyre jobban használható, és kifejezetten egy-egy tájegység igényes turisztikai bemutatására szakosodott mobil alkalmazások fejlesztése is elterjedőben van Magyarországon is, ez a Balaton és környéke esetében is mindenképpen támogatandó irány. Balatonújlak térségének bemutatására is szükséges a QR kódok és **turisztikai mobil app-ok** alkalmazása. A környező térségben és a településen kifejlesztett programcsomagokhoz és a tematikus útvonalakhoz kapcsolt információkat mobilalkalmazás segítségével tölthetik le a látogatók okostelefonra. A QR kódok és az applikációk alkalmasak a személyzet tehermentesítésére, és megsokszorozza az információszerzés lehetőségét is.

3.1.4. A település élhetőbb tétele, arculatának javítása, a településszerkezet fejlesztése

---

A településkép és a településszerkezet fejlesztése

Balatonújlak **befogadó település** kíván lenni, hiszen egyik fő célja népességszámának stabilizálása, hosszú távon pedig mérsékelt növelése. Ezt a célt szem előtt tartva is egyelőre a már korábban kijelölt lakótelek kínálat elegendő tartalékot képez. Az újabb telekigényeket elsősorban a szabad, **megüresedett belterületi telkek hasznosításával** kell megoldani. Cél, hogy a **belső településrész ne üresedjen ki**, miközben a külső településrészek növekednek. Ezek szellemében a korábban túlzott mértékű **lakóterület kijelölésekből visszább venni** a cél. A sportpályától délre, a Petőfi utca vonalával párhuzamosan a hatályos tervben kijelölt falusias lakóterületek visszasorolandók mezőgazdasági területté. **Új lakóterület** ugyanakkor kijelölendő a **Templom utca végén** az utca déli oldalán. A fiatal beköltözők számára ingatlanok ajánlása a feladat.

Fejlesztési cél a népességszám stabilizálása, és a **be-, illetve visszaköltözések ösztönzése**. Az ehhez szükséges telekkínálat nagyobb részét a rendelkezésre álló, üresen álló ingatlanok hasznosításával kell megoldani. Mintegy 80 ilyen áll rendelkezésre, ahol kihaltak a tulajdonosok, az örökösök pedig nem helybeliek. Az újabb építésre szánt területek kijelölése helyett (és részben mellett) a településnek élnie kell a belső településrészek szabad telkei és rossz állapotban lévő, elhagyott lakóingatlanjai nyújtotta lehetőségekkel is. A beépítésre szánt területeknek nem pazarló, hanem csak legfeljebb kismértékű növelésével elérhető, hogy a **belső településrészek rosszabb állapotban lévő épületeit is megvásárolják, felújítsák**, vagy helyükön újakat emeljenek, ezáltal a **község belső területei is megújulhatnak**. Mindenképpen arra kell törekedni, hogy ne mutatkozzanak esetlegesen a látványos leromlás jelei, **sőt, a lakó és közterületek folyamatosan megújuljanak**.

A lakásépítésre alkalmas területek - legfeljebb kismértékű - bővítését minden esetben a község intézményi és műszaki infrastruktúra kapacitásaival összehangoltan kell ütemezni. Alapelv és cél a tetszetős településkép és a funkciók közötti összhang biztosítása.

A településszerkezet alakításakor mind a fejlesztési elképzelések, mind a rendezési javaslatok kidolgozása és azok érvényesítése során azoknak a megoldásoknak kell prioritást adni, amelyek hozzásegítenek a fenntartható szerkezet, a **nyugalmas és rendezett, falusias karaktert** nyújtó település, mint távlati fejlesztési cél eléréséhez. A településszerkezet formálódásakor a település térben kiegyensúlyozott szerkezetének kialakítására, a terekkel, zöldfelületekkel jól tagolt, nem túlszűfolt struktúra biztosítására kell törekedni.

Balatonújlak központjának alakításakor, fejlesztésekor azoknak a megoldásoknak kell prioritást biztosítani, amelyek a településközpont színesebbé, látványosabbá, karakteresebbé tételét segítik elő, amelynek révén a **községközpont valódi közösségi térré** alakulhat. A településrendezési eszközök ezen a téren jobbra csak közvetett eszközökkel rendelkeznek, elsősorban a központfejlesztés keretfeltételeit teremtheti meg. A településrendezési mélységben is kezelhető elemeket a szabályozási terv és a HÉSZ kidolgozásakor figyelembe kell venni.

Az élhetőség javítása érdekében kiemelt cél a **közösségi terek** számának növelése Balatonújlak területén, és az új közterek kialakítása mellett a meglévők megújítása, vonzóvá tétele, ahol jó tartózkodni. A parkok, közterek megújítása - a község arculati fejlődése mellett - a helyi közösségi kapcsolatok szorosabbra fűzése érdekében is célként fogalmazódik meg. A közösségi terek közé tartoznak a szabadtéri tornapályák, ami a településen is létesíthető.

Az **útmenti zöldsávok** létesítésével és utcafásítás alkalmazásával - ahol erre lehetőség van - javasolt a település arculatának és élhetőségének javítása. **Utcabútorok**, padok, kiülők kihelyezésével a közterületek továbbfejlesztendők.

Jóképponyon hat a településképre, ezért feladat a **buszvárók**, buszmegálló egységes megjelenésű, esztétikus, modern, egyedi stílusú kiépítése.

Az elektromos rendszer korszerűsítésén és a mellékutcákban történő fejlesztésén túlmenően a légvezetékek kiváltásával a hálózat föld alatt történő elvezetését is meg kell oldani. Ahol még nem történt meg, energiatakarékos lámpatesteket (LED) kell elhelyezni.

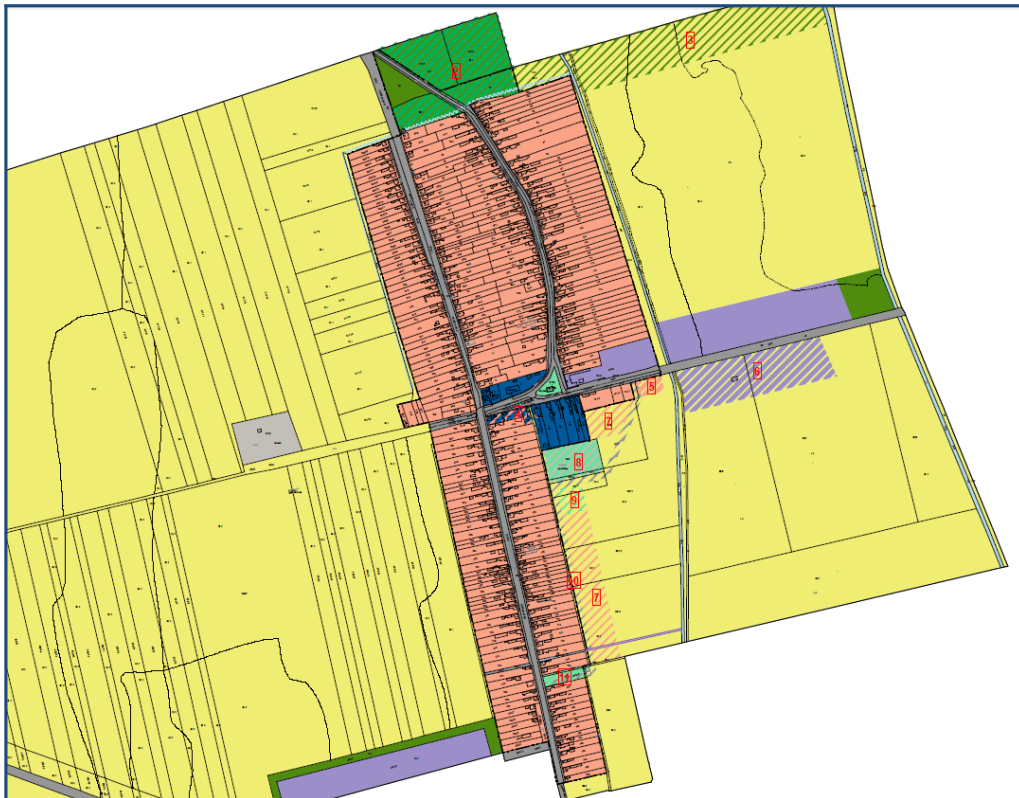
Az önkormányzat **pályázati források bevonásával is** segíteni kívánja a település arculatának javítását, a településképpnek a megváltoztatását. Ilyenek pl. az intézmények korszerűsítése, a település közterületeinek, zöldterületeinek megújítása.

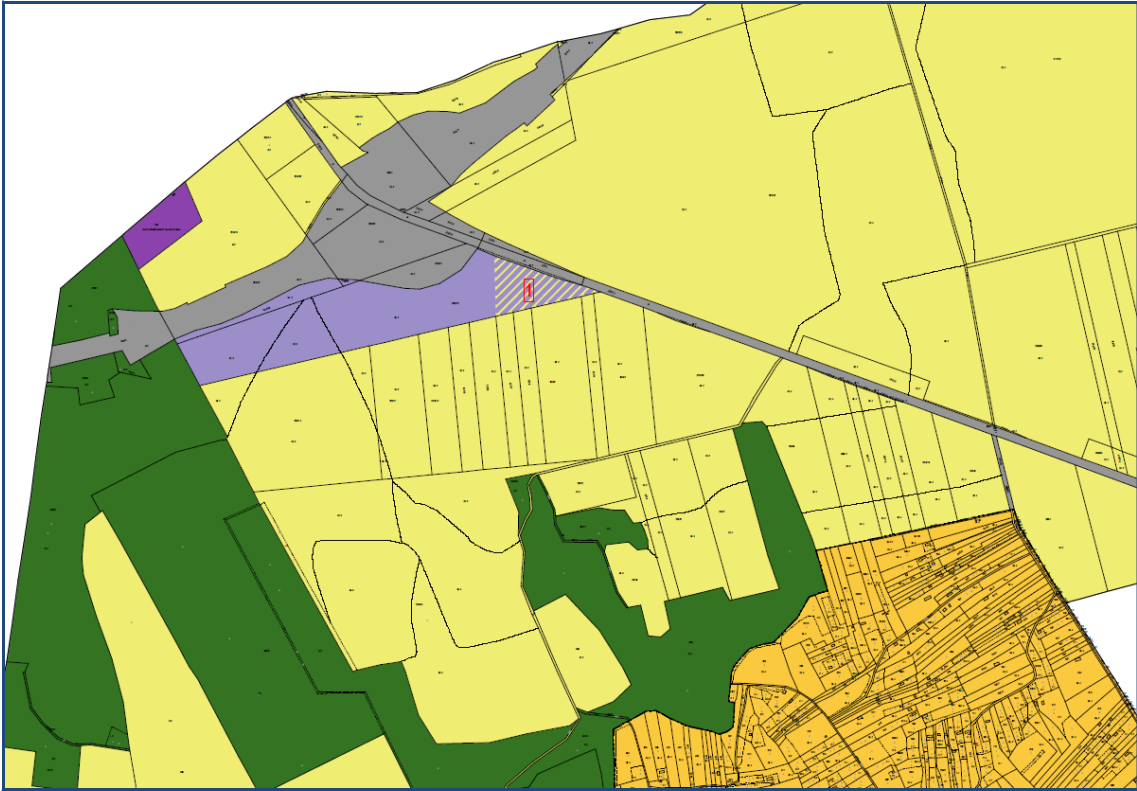
Helyi munkahelyteremtést elősegítő és a mezőgazdasági termékek raktározását illetve feldolgozását is lehetővé tevő új gazdasági célú terület kijelölése is fejlesztési cél, melynek során több szempontot kell együttesen érvényesíteni. A gazdasági terület lehetőség szerint ne zavarja a lakófunkciót, és elhelyezésénél tekintettel kell lenni a település ökoturisztikai és üdülési potenciáljának kihasználására építő fejlesztési elképzelésekre is. Továbbá a szükséges műszaki infrastruktúrával, közlekedési kapcsolattal való jó ellátottság is meghatározó. Mindezeket mérlegelve a jellemzően feldolgozóipari funkció céljára kijelölt **gazdasági terület** számára a település lakóterületétől elkülönülően, nyugati irányban az **M7 autópálya 68.sz. főúti csomópontjában** meglévő gazdasági terület kibővítésével

javasolt helyet biztosítani. Cél a terület biztosításán túl a község érdekei szerint legalkalmasabb befektető(k) megtalálása. A **templom utca végén** az úttól délre is bővülnek a község gazdasági területei egy új kijelöléssel egy már meglévő telephelyhez kapcsolódóan.

A fejlesztési célok megvalósítását elősegítő, a települészerkezeti terv keretei között megoldandó - területi átsorolást is igénylő - feladatok:

1. Gazdasági terület bővítése az M7 autópálya csomópontja közelében, a 68 sz. főút mellett
2. Védelmi erdő átminősítése közjóléti erdővé
3. Védelmi erdő átminősítése a valós művelésnek megfelelően
4. Falusias lakóterület Településközponti területté módosítása a faluközpontban
5. Új Falusias lakóterület kijelölése
6. Új gazdasági terület kijelölése egy meglévő telephely köré
7. Falusias lakóterület visszaminősítése mezőgazdasági területté
8. A sportpálya átminősítése Zöldterületté
9. Zöldterület megszüntetése
10. Korábban tervezett új lakóutca visszaminősítése mezőgazdasági úttá
11. Temető és mellette lévő közút valós használatnak megfelelő átminősítése

A településfejlesztés érdekeit szolgáló közlekedésfejlesztés

Balatonújlak hosszú távú közlekedési helyzete szempontjából a **68.sz. főút tervezett elkerülő** szakaszának megépítése érdemi változást nem hoz. Az autópálya csomópontban lévő gazdasági területeinek felértékelődésében lehet szerepe.

A **kerékpárúthálózat** fejlesztését a településfejlesztési koncepció célként tűzi ki, cél a kapcsolódás az országos és a megyei hálózatokhoz egyrészt a Balaton, másrészt Marcali és Somogy megye déli része irányába. A térségi kerékpáros kapcsolat elsősorban a turizmust és a hivatásforgalmat szolgálja, de emellett a község mindennapjaiban ugyanilyen fontos a belső kerékpárúthálózat megvalósítása.

Feladatot jelent, hogy a megnövekedett autóforgalom mellett nincs megoldva a kerékpáros közlekedés biztonsága. A kerékpárút hálózat fejlesztése az elkövetkező évek egyik legfontosabb településfejlesztési feladata. Kerékpárút kiépítése kizárólag pályázati támogatás mellett valósítható meg. Ez magába foglalja a térség településeivel biztosítandó kapcsolatot, valamint a belterületi kerékpárutak megvalósítását is. Balatonújlak turisztikai céljai szempontjából a legfontosabb, hogy a **Baltoni Bringakörút és a település között közvetlen kerékpáros kapcsolat** jöjjön létre. Feladatot jelent, hogy a település belterületi részén is megvalósuljon kiépített kerékpárút. Ehhez pályázati források bevonására lesz szükség.

Fejleszteni kell a település **kerékpártárolóit**. Ahol a kerékpártárolók tetszetős, a faluképbe illeszkedő és látványosan könnyen használható megállóhelyeket látnak, ott szívesen állnak meg akkor is, hogyha

azt nem is tervezték. De a korszerű és biztonságos kerékpártárolók az intézmények közelében is elengedhetetlenek.

A településen szükséges a gyalogos forgalom biztonságos megoldása, a céljait legjobban követő gyalogos kapcsolatok és felületek kialakítása. **Járdaépítés** illetve -felújítás is több ponton szükséges.

Környezettudatosság

Balatonújlak egyik kitörési pontja lehet a turizmus. A turizmus fenntartható fejlesztése érdekében is alapvető, hogy mindeközben a település ne élje fel azokat a természeti erőforrásait, amelyek vonzerejét biztosítják. A **természetvédelemre**, a települési környezet védelmére a település kiemelt figyelmet kíván fordítani.

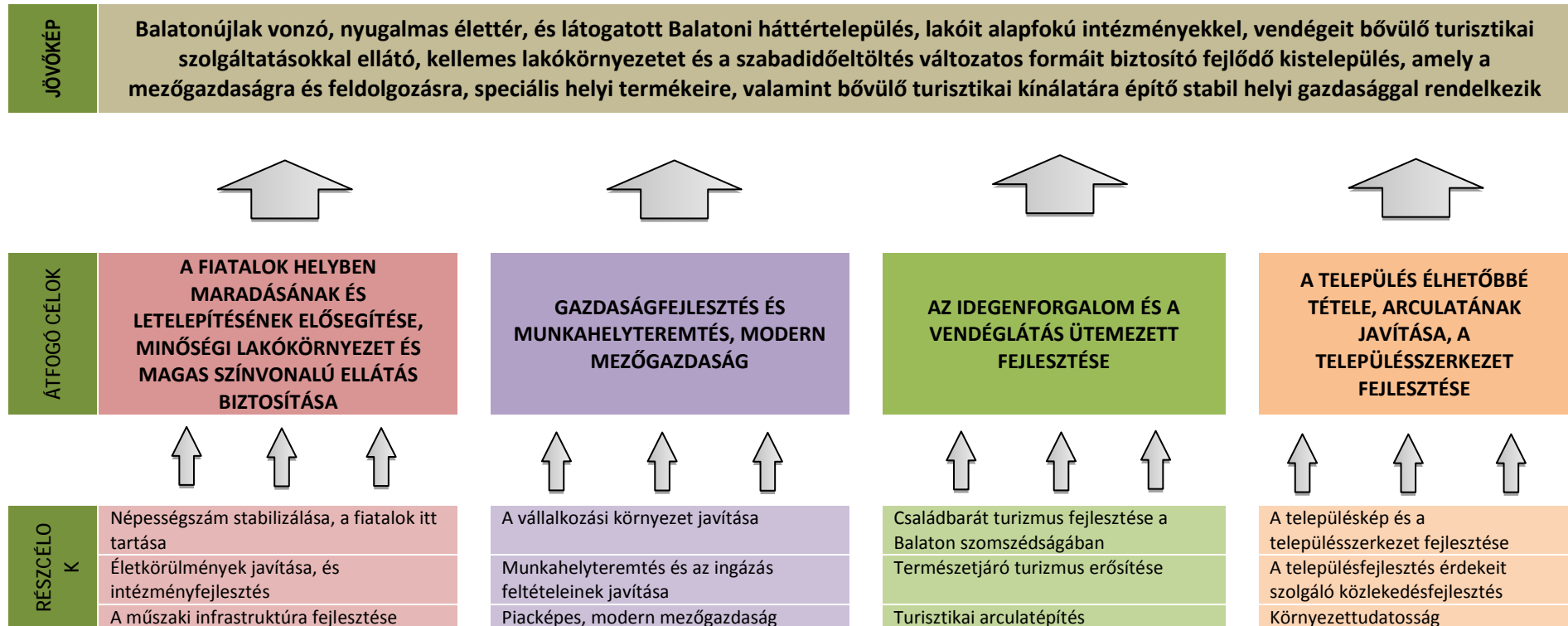
Kiemelt figyelmet kell fordítani a Településképi Arculati Kézikönyv ajánlásainak és a rendelet előírásainak betartására.

A települési **környezetvédelem** feladatai keretében cél a település külterületének, erdőszéleinek, zártkerti területeinek rendbetétele és a folyamatos tisztántartása, gondozása, az illegális hulladéklerakások felszámolása a település teljes területén.

Törekedni kell szennyvízcsatorna ellátás teljes körűvé tételére, és hogy a lakosság egésze csatlakozzon rá a szennyvízvezeték hálózatra, ezzel is csökkentve a talaj szennyezését.

A dráguló energiahordozó árak fontossá teszik az alternatív energiák bevezetését. Európai Uniósi nemzeti vállalással összhangban cél a megújuló energiaforrások részarányának növelése. Ehhez a célhoz Balatonújlak is hozzá kíván járulni, ennek érdekében kiemelt cél az **energiahatékonyság** fokozása, és a **megújuló energiaforrások** részarányának növelése az intézményekben. A közvilágítás egyes szakaszai kiválthatók **napelemes megoldás** alkalmazásával. Ez költségmegtakarítást is eredményez, amit egyéb fejlesztésekre kíván fordítani az önkormányzat.

3.2. A jövőkép, az átfogó célok és a részcélok kapcsolata

3.3. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

---

Balatonújlakon nem alakultak ki és nem határolhatók le társadalmi, gazdasági, arculati vagy beépítési jellemzők alapján eltérő jegyekkel rendelkező településrészek. A település homogén szerkezete nem indokolja településrészek kijelölését.

4. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

4.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A fejezet azokat a társadalmi, gazdasági és környezeti adatokat illetve keretfeltételeket határozza meg, amelyekre a településfejlesztési koncepció hosszú távú céljai elérése érdekében tekintettel kell lenni, és a településrendezési eszközök ezekre hatással lehetnek.

Társadalmi alapadatok

Balatonújlak területe 10,81 km², lakónépessége 445 fő (2017). A lakónépesség 10 éves távlatban történő alakulását tekintve, a település népessége fokozatosan csökkenő tendenciát mutat. A lakosság szám 2011-ig kisebb mértékben csökkent és ingadozott, mely után egy még dinamikusabb népességfogyás kezdődött. A 2005-ben számlált 550 főhöz képest a település népessége 2015-re 92 fővel csökkent.

A fiatalkorúak és az időskorúak állandó népességen belüli részaránya, valamint az öregségi mutató alapján Balatonújlak és környezete elöregedést jelez. Tehát fokozatos csökkenés figyelhető meg a 14 éven aluliak arányában, mely mellett a 60 évesnél idősebb korú népesség száma emelkedik. A korösszetételben 10 év távlatában a 18-59 éves korosztály száma fokozatosan csökken. A 14 évesnél fiatalabbak aránya 2014-re 7%-ra csökkent, mely az országos átlagtól jóval kisebb arányú (14,3%) Ehhez hasonlóan a 60 évesnél idősebbek aránya 11,5%-ra emelkedett (országos átlag: 24,4%).

A településen élő időskorúak száma tehát jóval túllépi a fiatalkorúakét és gyermekekéét. Az öregségi mutató (száz 0-14 évesre jutó 60-x éves) ennek alapján jelentősen meghaladja a 100 főt, 2015-re az arány 426 főre növekedett. A járási (213 fő) és országos (174 fő) átlaghoz képest ez az arány kedvezőtlenebbnek tekinthető.

A természetes szaporodás negatív egyenlegű, így minden évben kevesebben születnek, mint ahányan meghalnak. Ennek értelmében természetes fogyás jellemző, akárcsak összességében az országra, illetve a járásra nézve is. A település vándorlási egyenlege 2015-ben pozitív volt (13 ezrelékes értéket regisztráltak), Balatonújlak népessége tehát a beköltözők száma ellenére is csökken, mivel nem tudja ellensúlyozni a nagyobb mértékű negatív természetes szaporodást (fogyást).

A község lakosságának iskolázottsági szintje a népszámlálási adatok alapján, 2011-ben az országos átlagot nem érte el. Az alacsony iskolázottságú (általános iskolai végzettségű) lakosok települési aránya 31,28%. A 7 évnél idősebb lakónépesség legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlása: érettségivel – mint legmagasabb végzettséggel – rendelkezők aránya 18,43% (országos átlag: 27,5%), valamint az egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel, mint legmagasabb végzettséggel rendelkezők aránya 4,4% (országos átlag: 15,5%). A felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában 6,6%. A település lakosságának iskolázottsága mindenképpen befolyásolja a fejlődési

esélyeket, elmaradottsága konzerválhatja az előrehaladást, ezért az iskolázottsági szint növelése a település hosszú távú fejlesztésének kulcskérdése.

Gazdasági alapadatok

Balatonújlak Somogy megye északnyugati csücskében helyezkedik el. Kaposvár ~60 km-re található, ennek következtében a megyeszékhely népességvonzó hatása már csak elenyésző mértékben érvényesül, a település polgárai számára nehezebben érhetőek el mindazon intézményi, szolgáltatási, valamint munkaerőpiaci kínálatok, amelyet Kaposvár nyújt. A gazdaság és a foglalkoztatottság szempontjából meghatározóak a közeli nagyobb települések, mint például a 10 km-re fekvő Marcali. Összességében elmondható, hogy a település kis mérete és a környező nagyobb települések jelenléte által Balatonújlak nem bővelkedik helyi munkalehetőségben, és a helyben igénybe vehető szolgáltatások köre is korlátozott. Az ingázás a családok jelentős részének megélhetési alapja a községben. A község a lakosság egy részének csupán alvóhelyül szolgál, mivel a lakosság többsége a környező nagyobb településeken dolgozik, naponta 77%-uk ingázik. Ennek oka, hogy egyrészt nincs elegendő munkahely a településen, másrészt a környező nagyobb települések magasabb jövedelmet és szélesebb munkahely-kínálatot tudnak biztosítani.

A település történelmi hagyományai és földrajzi fekvése révén a mezőgazdaság meghatározó tényező. A megélhetés lehetőségét mindig is a mezőgazdaság adta. A turisztikai szolgáltatások köre hiányos, fejlesztésre szorul. A településen a mezőgazdasági és ipari, továbbá az idegenforgalmi vállalkozások határozzák meg alapvetően a gazdaság szerkezetét.

A Balatonújlakon lakó foglalkoztatottak száma 2011-ben 173 fő volt, 9,36%-uk a szolgáltató szektorban, 22,37%-uk az iparban, 3,99%-uk pedig a mezőgazdaságban dolgozott. A községben 2011. év végén 19 vállalkozást regisztráltak, a 2016. évben pedig 18 db vállalkozás működött. Így a vizsgált 5 év alatt stagnálónak mondhatjuk a vállalkozások számát. A regisztrált vállalkozások nemzetgazdasági ágak közötti megoszlása tekintetében Balatonújlakon 2011-ben az építőipari ágazatban tevékenykedők száma volt meghatározó, a vállalkozások legnagyobb hányada, 32%-a (6 db) ebben a nemzetgazdasági ágban működött. 2016-ban már a mező és erdőgazdaság, valamint a szálláshely és vendéglátás vette át a vezető helyet 17-17% aránnyal (3-3 db). A többi ágazatban 1-2 db vállalkozás-számmal vannak jelen a vállalkozások.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők (munkanélküliek, inaktív keresők, eltartottak) száma 2011-ben összesen 296 fő volt, a gazdaságilag aktív népesség (foglalkoztatottak és munkanélküliek) száma 191 fő (173 foglalkoztatott, 18 munkanélküli). Az inaktív keresők száma 207 fő, az eltartott lakosság részvétele 71 fő.

Környezeti alapadatok

Balatonújlak környezeti állapota jónak mondható. A helyi lakosságra - legfőképpen a 6707 j. ök. út mellett élőkre - legnagyobb környezeti terhet az átmenő közúti forgalom jelenti. A település belterületén vagy belterületi határában kisebb üzemek működnek. A telephelyek nem okoznak jelentős környezeti hatást. A település lakott részeitől távolabb, már Kéthely területén van egy nagyobb mértékű környezetszennyező üzem, mint pl. az aszfaltkeverő telep.

A község szennyvízcsatorna-hálózata kiépül, az ingatlanokat kötelező a hálózatba bekötni. A települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületük kijelöléséről szóló 240/2000. (XII. 23.) Korm. rend. alapján Balatonújlak az érzékeny felszíni vizek vízgyűjtő területét kijelölő települések közé tartozik. Balatonújlak közigazgatási területe a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területek körbe sorolandó.

A település területén a kommunális hulladék ártalmatlanítása – a Marcali Regionális Hulladéklerakóba történő – elszállítással megoldott. A hulladéklerakó hosszú távú hasznosításra tervezett. A szelektív hulladékgyűjtés meghonosítására, elterjesztésére a településen hulladékgyűjtő pont kialakítása megtörtént, három ponton található a községben szelektív hulladékgyűjtő sziget. A település rendelkezik helyi hulladékkezelési programmal, csatlakozott a Mecsek- Dráva hulladékgazdálkodási tervhez, így a szelektív hulladékgyűjtés teljessé vált. A kerti zöldhulladék elszállítása szervezett módon történik.

4.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

---

A szerkezetet is meghatározó műszaki infrastruktúra hálózatok elemei közül a közlekedési hálózatok és a közművek nyomvonalainak azonosítása szükséges.

A község területén közlekedési hálózatok terén új nyomvonal nem tervezett. A 68. sz. főút tervezett új nyomvonala Balatonújlakot nem érinti. A község területén feladatot a meglévő úthálózat karbantartása, illetve jobb minőségű kiépítése jelenti. Kerékpárút hálózat terén a belső útvonalak kialakítása a feladat, kapcsolódva a Balatoni bringaúttól déli irányú kapcsolatot biztosító térségi hálózat részeként a már kiépült településközi nyomvonalhoz.

Közmű hálózatok esetében az új beépítésekhez a már meglévő, illetve tervezett hálózatokat a várható közműigények alapján kell továbbfejlesztetni. A területfelhasználással kapcsolatos beépítés-fejlesztések esetében, ahol új közterület kerül kiszabályozásra, a közművek kiépítése csak egységes rendszerben elő-közművesítéssel, összközműves ellátással javasolt.

A 3.1.4. fejezet „A fejlesztési célok megvalósítását elősegítő, a településszerkezeti terv keretei között megoldandó - területi átsorolást is igénylő – feladatok” alpontja tartalmazza a településszerkezeti változtatások javaslatát.

4.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

---

Balatonújlak védendő adottságait, értékeit részletesen számba vették az előzményként elkészült illetve a jelenleg készülő településrendezési és fejlesztési dokumentumok.

A helyi értékvédelmi javaslatok megvalósításán túl törekedni kell az utcaszerkezet, a tömb- és a telekstruktúra megőrzésére, amely meghatározza a település térarányait, a tervezett épületek léptékét. A fejlesztéseknél fontos az új létesítmények megfelelő építészeti eszközökkel való környezetbe illesztése, (mérsékelt tömegalakítással, hagyományos arányrendszer-kialakítással, anyaghasználattal, stb.).

Az építetők befolyásolása a történeti hagyományok megőrzésére és az igényes építészeti kialakításra nehéz feladat. Ennek eszközei a hatályos jogszabályok szerinti településképi arculati kézikönyv és a településképi rendelet, valamint a helyi építési szabályzat. E dokumentumok a telekalakítást, a tömegformálást, az épületek, a homlokzatok és az utcaképek megjelenését szabályozzák.

Balatonújlak épített értékei megőrzése érdekében olyan akciókat kell indítani (pl. pályázati rendszerben), amely az épületek felújítására ösztönözné annak tulajdonosait. A ma még esetleg védhető értékek fogyatkozása miatt is nagy jelentőségű, hogy a kulturális örökségvédelmi hatástanulmány valamint a településképi arculati kézikönyv keretei között megtörtént a község értékeinek szakszerű feltérképezése, és rögzítésre kerültek a védelem lehetőségének és lehetséges módjának szempontjai is. Törekedni kell a meglévő régi épületek és az általuk biztosított településképi értékeinek megőrzésére. Ezzel együtt azonban a védelem módját, mértékét lényegileg a település anyagi lehetőségei fogják meghatározni.

A helyi művi védelem feltételrendszerének biztosítása szükséges, a védelem a szakmailag helyes szabályok megalkotásán túl csak a pénzügyi források mellérendelésével lehet hatékony. A helyi védelem alapidokumentuma a településképi rendelet, amelynek időről időre történő aktualizálása az elsődleges helyi értékvédelmet szolgáló feladat.

Javasolt a településre vonatkozó digitális archívum létrehozása és folyamatos fejlesztése (térképek, tervek, foto dokumentáció, a telkek, út- és közműhálózat, épületállomány vonatkozásában).

5. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE

5.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

Az önkormányzat elsődlegesen a jogszabályokban meghatározott és előírt eszközökkel segíti a településfejlesztés, így mindenekelőtt ide sorolható a tervezett fejlesztések megvalósításának jogi (és részben fizikai, illetve pénzügyi) lehetőségét megteremtő helyi jogszabályok, a képviselőtestület által hozott rendeletek (pl. szabályozási terv, építési szabályzat, vagyonrendelet, költségvetési rendelet stb.) Ezeket egészítik ki a jogszabályi kötelezettséget nem feltétlenül jelentő stratégiák, koncepciók, amelyek a társadalmi, gazdasági élet egy-egy részterületének fejlesztési irányait határozzák meg (környezetvédelmi program, közlekedésfejlesztési koncepció, intézményhálózat fejlesztési terve stb.).

A nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek körébe tartoznak:

- a szabályozási tevékenységek,
- településfejlesztési és -rendezési szerződések,
- ingatlangazdálkodás
- településmarketing célú tevékenységek,
- helyi kedvezmények biztosítása (magántőke mobilizálása érdekében)
- koordinációs és egyeztetési mechaizmusok kialakítása és működtetése

A településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósulását szolgálhatja az önkormányzati vagyonnal (ingatlanokkal) történő hatékony vagyongazdálkodás. Ennek érdekében szükségessé válhat a vagyonelemek racionalizálása: a forgalomképes vagyon áttekintése és a vagyonelemek összevetése a fejlesztési célokkal. Ennek eredményeként egyes vagyonelemek értékesítésére illetve új vagyonelemek megszerzésére (megvásárlására) kerülhet sor, annak érdekében, hogy a rendelkezésre álló vagyon a fejlesztési célok érdekében jobban hasznosítható legyen.

Az önkormányzat adópolitikája egyrészt a tervezett önkormányzati fejlesztésekhez szükséges saját erő biztosítása miatt fontos szempont, másrészt azonban a befektetésösztönzési és vállalkozástámogatási célok megvalósításának is fontos eszköze. Ennek érdekében továbbra is fontos szempont, hogy a helyi adók rendszere legyen kiszámítható, és az ne veszélyeztesse a vállalkozások működését. A nagyobb adóbevétel természetesen az önkormányzati gazdálkodás stabilitása szempontjából kívánatos, azonban ezt semmiképpen sem új adók bevezetésével vagy a meglévők növelésével célszerű elérni. Az adóbevételek növekedése sokkal inkább várható az új, lehetőleg nagyobb termelő vállalkozások településre vonzásától, a turizmuságazatban termelődő bevételekből, illetve a már itt lévő vállalkozások megerősítésétől.

Az Önkormányzat a település területén tevékenykedő ingatlanfejlesztőkkel kölcsönösen előnyös településfejlesztési megállapodások megkötésére törekszik. Ezen egyezségek célja, hogy a Képviselőtestület építési jogokat keletkeztető - településszerkezeti tervi, szabályozási tervi jóváhagyásáról szóló - döntései nyomán felértékelődő területek ingatlan-érték különbözetének egy része az Önkormányzat közcélú fejlesztéseire legyen fordítható. Az ilyenfajta Önkormányzat és magánbefektetők között létrejövő megállapodások megfelelő formáját jelenti a településrendezési szerződés. A megegyezések eredményeképp a település közcélra - pl. zöldfelület, parkolók, kültéri

tornapálya létesítése, intézményfejlesztés céljára - felhasználható telkekhez, ingatlanokhoz jut, esetleg a vállalkozó konkrét fejlesztést, illetve fejlesztési források biztosítását ajánlja fel.

A fejlesztési célok megvalósításáért felelő menedzsmint szervezeti kereteit egyrészt az önkormányzat SZMSZ-ében rögzítettek szerint, az általános gyakorlatnak megfelelően a település polgármestere, képviselőtestülete és annak szakbizottsága adja, amely testületek egyben a szükséges döntési kompetenciával is rendelkeznek. A bizottság egyben a társadalmi partnerség (nem kizárólagos) fóruma is, miután azokban nem képviselő tagok is közreműködnek, akiket a bizottság hatáskörébe tartozó kérdésekben a képviselőkkel azonos jogkörök illenek meg. A társadalmi partnerek bekapcsolását biztosítja továbbá, hogy mind a képviselőtestület, mind a bizottság nyilvános ülésein tanácskozási joggal vesznek részt a különböző társadalmi szervezetek képviselői.

5.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

---

A településfejlesztési koncepció tervezése számos olyan feltevésen alapszik, amelyek a jelenlegi információk birtokában helyesnek és megalapozottnak tűnnek, s így okkal alapozhatjuk rájuk a fejlesztési célokat és az azok elérése érdekében hozott intézkedéseket. Ugyanakkor részint az információk hiányos jellege miatt (pl. jelenleg még nem ismertek a 2020 utáni időszak pályázati feltételei és kiírásai), részint a külső és a belső környezet (pl. gazdasági, szabályozási környezet) folytonos változásai miatt a célok teljesülése, az elvárt eredmények és hatások létrejötte nem tekinthető automatikusnak. A hatásmechanizmusokat számos olyan tényező befolyásolja, amit jelenleg nem vagy csak hiányosan ismerünk, illetve amelyek befolyásolhatósága a településfejlesztési koncepció megvalósítását menedzselő szervezet számára erősen korlátozott.

Mindezekből adódóan a koncepcióban lefektetett célok sikeres megvalósítása elképzelhetetlen egy olyan visszacsatolási mechanizmus nélkül, amely alapján a koncepció-alkotási folyamat minden pontján újból és újból beavatkozhatunk, elvégezve a szükséges korrekciókat. E visszacsatolást a monitoring rendszer biztosítja. Alapja a megvalósításra vonatkozó folyamatos adatgyűjtés, információgyűjtés, ami alapján ellenőrizni tudjuk, hogy a kitűzött célok irányába haladnak-e a folyamatok, várható-e a tervezett hatások elérése. Ha ennek során kiderül, hogy a szándékoltól eltérően haladnak a folyamatok, s a célok várhatóan nem, vagy csak részben teljesülnek, akkor a monitoring rendszer feltárja az eltérés okait is, s ezzel lehetőséget teremt a döntéshozók számára, hogy beavatkozzanak a folyamatokba. Az eltérés jellegétől és mértékétől függ a szükséges korrekciós intézkedés, pl. módosítani szükséges a tevékenységek menetét, a koncepció végrehajtásának mikéntjét, a szervezeti kereteket, a feladatokhoz rendelt erőforrásokat. Ha a korrekció a meglévő tervek keretein belül nem végezhető el, akkor a tervek, de végső soron a koncepcionális célok korrekciójára is sor kerülhet.

E logikából következik, hogy a monitoring rendszer elsődlegesen a koncepcióért felelős menedzsment eszköze a megvalósítás kontrolljában, ami csak akkor tölti be funkcióját, ha azt folyamatosan működtetik.

Az eredmények áttekintése és értékelése:

Az településfejlesztési koncepció átható monitoringja: a 2020-as évet követően kerül rá sor, amikor a következő EU tervezési és költségvetési időszakra kezd felkészülni a település. A monitoring tevékenység célja ebben a stádiumban a koncepció sikerességének áttekintése és az új tervezési időszak feladatainak meghatározása. Annak érdekében, hogy ne ebben a stádiumban szembesüljön a településvezetés az esetleges lemaradásaival, köztes időtávok beiktatása is javasolt.

Kétévente elvégzett monitoring: ezek a rövidebb időszakok kétéves bontásban újabb lehetőségeket nyitnak meg a település előtt. A kétéves periódus lezárásával áttekinthetők az elvégzett feladatok a koncepció szintjén. A monitoring célja, felhívni a döntéshozók és a megvalósításért felelős szervezet figyelmét a céloktól való esetleges eltérésre, és összegezni az operatív szinten elvégzett feladatokat.

Egyéves monitoring feladatok: Ebben az időintervallumban a monitoring feladata sokkal inkább a koncepció finomra hangolásának, azaz operatív feladatai végrehajtásának ellenőrzésére koncentrálódik. Az operatív feladatok elvégzése tartja irányban a rendszert. A rövid távú monitoring számot vet azzal, hogy éppen milyen projektek megvalósítása van folyamatban, azok milyen koncepcionális célt szolgálnak (stratégiai, avagy másodlagos vagy áttételes fontosságúak). Szükséges a vonatkozó ágazati stratégiák esetleges megváltozásának nyomonkövetése, csakúgy mint az időközben elkészült járási, megyei, és - amennyiben releváns - az országos területfejlesztési, területrendezési tervek hatásának értékelése.